Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum
2026-10-16
Adress
Kalendegatan 1
Diarienummer
STK-2026-1040

Yttrande

Till
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan
LI2026/01167

Sammanfattning
Malmö stad välkomnar införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan. Malmö stad bedömer att införandet av gränsvärden är ett viktigt styrmedel för att minska utsläppen från byggsektorn. Malmö stad anser emellertid att det finns skäl att överväga en högre ambitionsnivå än den som Boverket föreslår.

Malmö stad välkomnar förslaget om redovisning av livscykel-GWP (Global Warming Potential) men anser att det tidsmässiga glapp som uppstår vid införandet av de nya kraven riskerar att försvaga styrningen under en kritisk period i omställningen.

Malmö stad anser att det föreligger behov att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Malmö stad anser att utvecklingen av klimatdatabas och metodstöd behöver prioriteras och tidigareläggas.

Yttrande
5. Beräkning av livscykel-GWP
Malmö stad ser positivt på en utveckling där byggnadsintegrerade installationer och andra relevanta delar av byggdel 7 och 8 inkluderas för att ge en mer heltäckande bild av byggnaders klimatpåverkan. Malmö stad bedömer samtidigt att det är viktigt att systemgränser, beräkningsmetodik och datatillgång tydliggörs inför införandet, samt att det finns en tydlig plan för hur en sådan utvidgning kan genomföras över tid.

6. Gränsvärden för byggnaders avgivning av växthusgaser
Malmö stad har redan infört gränsvärden för koldioxidpåverkan från byggnation vid markanvisning och egen nybyggnation. Malmö stads måltal för klimatpåverkan i byggskedet (A1-A5) är framtagna med en metodik som i huvudsak motsvarar den som föreslås nationellt. Malmö stad noterar att de av Boverket föreslagna gränsvärdena omfattar en bredare systemgräns genom att inkludera delar av byggdel 7 och 8, bland annat byggnadsintegrerade installationer och vissa delar av fast inredning, vilka inte ingår i Malmö stad nuvarande måltal. Detta gör att jämförelsen mellan Malmö stads måltal och de föreslagna gränsvärdena inte är helt jämförbar.

Förslaget om gränsvärdet omfattar endast byggskedet (modul A1–A5), medan redovisningsskyldigheten omfattar hela livscykeln. Åtgärder för demonterbarhet och framtida återbruk, vars klimatnytta uppstår i senare livscykelskeden, får därmed inget genomslag i det värde som är styrande. Återbruk och cirkulärt byggande behandlas i praktiken inte i förslaget, och hur återbrukade byggprodukter ska värderas i beräkningen hänskjuts till kommande föreskrifter. Malmö stad anser att principen bör fastställas redan i detta skede, så att regelverket inte motverkar återbruk. Boverket bör även redovisa hur systemgränsen kan vidgas inom ramen för de återkommande översyner av gränsvärdena som föreslås. Malmö stad vill också framhålla att kraven endast omfattar nybyggnad, medan merparten av bygg- och fastighetssektorns klimatpåverkan är knuten till det befintliga beståndet. Arbetet behöver därför samordnas med den nationella byggnadsrenoveringsplanen.

Malmö stad konstaterar att förslaget inte analyserar hur det nya tekniska egenskapskravet i 8 kap. 4 b § plan- och bygglagen förhåller sig till förbudet mot egna kommunala krav i 8 kap. 4 a § samma lag. Eftersom byggnaders klimatpåverkan i dag regleras utanför plan- och bygglagen kan förslaget innebära att kommunernas möjlighet att ställa längre gående klimatkrav begränsas, bland annat vid markanvisning. EPBD är ett minimidirektiv. Enligt artikel 1.3 hindrar direktivet inte medlemsstater från att behålla eller införa strängare krav, under förutsättning att de är förenliga med unionsrätten. Osäkerheten gäller därmed inte EU-rättens förenlighet med strängare krav, utan enbart förhållandet till plan- och bygglagens interna bestämmelser. Malmö stad tillämpar i dag sådana krav, på en högre nivå än de föreslagna gränsvärdena. Malmö stad anser att förhållandet mellan bestämmelserna behöver klarläggas innan kraven träder i kraft, och att kommunernas möjlighet att ställa längre gående krav på klimatpåverkan uttryckligen bör säkerställas.

Malmö stad bedömer att det finns behov av ytterligare förtydliganden av vilka delar av byggdel 7 och 8 som ska omfattas av regelverket samt hur dessa delar ska beräknas. Detta är särskilt viktigt eftersom dessa byggdelar får ökad betydelse i den föreslagna systemgränsen samtidigt som tillgången på projektspecifika data idag är begränsad.

Malmö stad anser att lagstiftningen om gränsvärden bör kompletteras med ekonomiska möjliggörare som minskar behovet av att föra över kostnaderna till slutkunden. Detta gäller särskilt för bostadsutveckling i projekt vars klimatpåverkan är lägre än gränsvärdena och har hyror som förhandlas enligt bruksvärdesprincipen. Malmö stad noterar att Boverkets bedömning av de samhällsekonomiska konsekvenserna utgår ifrån att ökade produktionskostnader hänskjuts till slutkunden. Malmö stad vill peka ut att en viktig ambition i bostadsbyggandet är att bostäder ska ha hyresnivåer som gör dem möjliga att efterfråga ekonomiskt. Kostnadsökningarna bör inte ensidigt bäras av de boende genom högre hyror utan bör delas mellan flera aktörer i värdekedjan, inklusive materialproducenter, byggherrar, markägare och statliga styrmedel. Konsekvensen av att lägga kostnaderna på slutkunden kan bli att färre projekt genomförs eller att bostäderna får hyresnivåer som begränsar tillgängligheten för stora grupper hushåll. Resonemanget är särskilt relevant i storstadsregioner där mark- och produktionskostnader redan är höga. Boverket beskriver att marknadshyror är det dominerande för nyproducerade hyresrätter idag. Malmö stads kommunala bostadsbolag MKB tillämpar inte presumtionshyror, utan förhandlar hyrorna i

nyproduktion inom ramen för bruksvärdessystemet. Det innebär att MKB:s nyproducerade hyresrätter ligger cirka 10 procent under hyresnivåer för den genomsnittliga nyproduktionen i Malmö.

Malmö stads sammantagna bedömning är att det finns skäl att välja en högre ambitionsnivå än den Boverket föreslagit. Malmö stad bedömer att alternativ B1 är det alternativ som uppfyller EU-direktivets villkor samt linjerar nationell lagstiftning med lokalt antagna mål om klimatneutralitet till år 2030 såväl som Parisavtalet. Ett mindre ambitiöst alternativ innebär en rad risker för kommunens lokalt antagna målsättningar och för byggbranschen som i stor utsträckning har anpassat sig till en målsättning om 50 % reduktion av klimatpåverkan. Det är emellertid av stor vikt att lagstiftningen om gränsvärden kompletteras så att den inte drabbar slutkunden, såsom enskilda hyrestagare.

7. Redovisning av livscykel-GWP

Malmö stad välkomnar förslaget om redovisning av livscykel-GWP (Global Warming Potential).

Omställningen av branschen kräver ökad kunskap om klimatberäkning, materialval och klimatoptimering i byggnation. Lagen om klimatdeklaration har stöttat det kunskapsbygget. Förslaget, som det föreligger, innebär att nuvarande klimatdeklarationslagstiftning upphör i mars 2027. Det skulle betyda att ett glapp uppstår innan de nya kraven träder i kraft. För byggnader över 1 000 m² cirka sex månader, medan byggnader under denna storlek inte omfattas av krav på beräkning förrän 2030, vilket medför ett glapp på upp till 2,5 år. Malmö stad anser att det finns en risk att kunskap och kontinuitet försvinner om lagen om Klimatdeklaration tas bort. Malmö stad bedömer att detta riskerar att försvaga styrningen under en kritisk period i omställningen.

8. Kontroll av klimatberäkningar

Malmö stad konstaterar att det finns behov av tydligare reglering av kontroll och uppföljning av klimatberäkningar. Malmö stad bedömer att systemet inte enbart kan bygga på byggherrens redovisning, utan att det krävs tydliga krav på kontroll för att säkerställa tillförlitlighet och likvärdig tillämpning. Förslaget innebär att ansvaret för kontroll och tillsyn flyttas från Boverket till kommunernas byggnadsnämnder, samtidigt som det nationella klimatdeklarationsregistret avvecklas. Boverket konstaterar att kommunernas merkostnader inte fullt ut kan finansieras genom bygglovsavgifter och att kompensation enligt den kommunala finansieringsprincipen kan utredas i ett senare skede. Malmö stad anser att finansieringen bör vara klarlagd innan kraven träder i kraft, eftersom ett ofinansierat regelverk riskerar att tillämpas ojämnt mellan kommuner. Malmö stad anser vidare att det digitala stödsystemet, som föreslås vara frivilligt och vars finansiering inte är klarlagd, bör vara statligt finansierat och tillgängligt för kommunerna utan kostnad. En nationellt fastställd beräkningsmetod och en samlad klimatdatabas, inom ramen för de europeiska standarder som förslaget bygger på, är en förutsättning för jämförbarhet mellan projekt och kommuner samt för att hålla nere kostnaderna för samtliga aktörer.

Malmö stad ser ett behov av att ansvarsfördelningen mellan stat och kommun förtydligas ytterligare. Malmö stad anser att genomförandet av förslaget kräver nationellt framtagna metoder för kontroll och verifiering.

Malmö stad anser att det bör övervägas att begränsa vilka uppgifter som behöver lämnas in, i kombination med att statlig myndighet ansvarar för stickprovskontroller, för att minska administrativ belastning på kommunerna.

10. Åtgärder inför de nya reglerna

Malmö stad ser positivt på förslaget om utveckling av nationell klimatdatabas och systemstöd. Malmö stad vill särskilt betona vikten av att klimatdatabasen är fullt utvecklad och tillgänglig senast vid införandet av kraven på livscykel-GWP år 2028. Det är även viktigt att utvecklingen omfattar fler livscykelskeden, inklusive drift- och slutskede (B- och C- skede), för att möjliggöra ett bredare livscykelperspektiv på sikt.

Malmö stad vill framhålla att krav på beräkning av full livscykel-GWP innebär ökade indirekta kostnader kopplade till datahantering, kompetens och systemstöd. Staten bör därför fortsätta att förstärka arbetet med att tillhandahålla vägledning, data och digitala verktyg.

Ordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh (S)

Sekreterare Isabelle Henningsson

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) reserverar sig mot beslutet